

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
УКРАЇНИ**

ФАКУЛЬТЕТ ЗДОРОВ'Я, ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І ТУРИЗМУ

Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ ОБСТЕЖЕННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: 227 Фізична терапія, ерготерапія

спеціалізація: 227. 1 Фізична терапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія

код дисципліни в освітньо-професійній програмі: ВК.ФТ7

мова навчання: українська

Розробники:

Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, helenka1972@gmail.com

Брушко Вікторія Вадимівна, викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, vicbrushko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності основних методів обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати; виявлення патологічних процесів та функціональних і рухових порушень у пацієнтів/клієнтів із складною прогресуючою та мультисистемною патологією. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: методи обстеження при дисфункціях внутрішніх органів; методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату; методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at the general and professional competencies, in particular the ability to use in professional activities the basic methods of examination in physical therapy and/or occupational therapy: observation, survey, measurement and testing, to document their results; assessment of pathological processes and functional and motor disorders in persons with complex progressive and multisystem pathology.

Мета навчальної дисципліни - формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема: теоретичних знань щодо патогенетичних механізмів формування функціональних порушень систем організму та рухових обмежень при травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату та нервової системи; патогенетичних механізмів формування основних симптомів та синдромів у клініці внутрішніх хвороб; умінь і практичних навичок, необхідних для проведення обстежень пацієнта/клієнта, використовуючи відповідний інструментарій, за системою МКФ (структура/функція тіла; активність/участь; фактори зовнішнього середовища/соціальна адаптація), трактування та аналіз взаємозв'язків отриманих даних з метою визначення системи ураження та постановки реабілітаційного діагнозу.

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна	12	0	18	0	60	90

Статус навчальної дисципліни: вибіркова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Нормальна анатомія людини», «Загальна фізіологія людини та патологічна», «Фізіологія рухової активності», «Біомеханіка та клінічна кінезіологія».

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Фізична терапія у нейрореабілітації», «Фізична терапія при травмі, політравмі та захворюваннях ОДА», «Фізична терапія дітей з органічними ураженнями нервової системи».

Програма навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма навчання			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.	44	6	8	30
Тема 2. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.	46	6	10	30
Всього годин:	90	12	18	60

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

Основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології – огляд, пальпація, аускультация. Основні правила проведення об'єктивної оцінки та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому. Опитувальник для визначення індексу Лі. Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для коксартрозу). Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для гонартрозу). Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит.

Анатомо-фізіологічні особливості суглобів плечового поясу та верхніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану плечового та ліктьового суглобів: швидкий тест комбінованого руху, тест болючої дуги, тест передньої і задньої висувної шухляди, тест гіперфлексії. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини у суглобах плечового поясу та верхніх кінцівок.

Анатомо-фізіологічні особливості суглобів тазового поясу і нижніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану кульшового, колінного та гомілково-стопного суглобів: тест Галеацці-Еліс (оцінка довжини нижніх кінцівок), тест кінчиків пальців (для визначення контрактур м'язів), тест розгинання стегна, тест крепітації, тест передньої висувної шухляди, тест задньої висувної шухляди, тести для визначення стабільності гомілково-стопного суглоба. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини в суглобах тазового поясу і нижніх кінцівок.

Основні функціональні характеристики стану м'язів (тонус, сила). Тести для загальної оцінки функції м'язів: тест Маттіаса, ходьба на пальцях і п'ятах, присідання, віджимання від полу (стінки), степ-Тест.

Охарактеризувати поняття функціонального м'язового тестування (ММТ). Необхідні умови для отримання точних результатів м'язового тестування. Оцінка сили м'язів. Етапи проведення мануального м'язового тестування. Методи застосування мануального опору.

Тема 2. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.

Методики та топографічна послідовність оцінки функціональних порушень: рухової функції, чутливості, координаційної функції, тощо. Поняття реабілітаційний діагноз.

Охарактеризувати патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Оцінка тонусу м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія.

Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія. Оцінка сили м'язових скорочень (шкала Оксфорда): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгаціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Оцінка ступеня рухових порушень (шкала Ліндмарка, індекс Мотрисайті, тест контролю руху тулуба TRUNK Control Nest, Motor club assessment): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Шкали моніторингу у ході вертикалізації (Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index, Шкала оцінки болю (VAS), Поведінкова шкала болю - Behavioral Pain Scale (BPS), Моторний контроль вертикалізації): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Характеристика формувань порушень постурального балансу у пацієнтів неврологічного статусу. Оцінка постурального балансу (оцінка балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS): методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Клінічна шкала оцінки «синдрому відштовхування». Класифікація функціональної здатності до переміщення. Тест «Встань та йди» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, тест оцінки динамічної ходьби, тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз отриманих результатів.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми дисципліни	Номер і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.	1. Основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології – огляд, пальпація, аускультація. Основні правила проведення об'єктивної оцінки та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому. Опитувальник для визначення індексу Лі. Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для коксартрозу). Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для гонартрозу). Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит.	2
	2. Анатомо-фізіологічні особливості суглобів плечового поясу та верхніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану плечового та ліктьового суглобів: швидкий тест комбінованого руху, тест болючої дуги, тест передньої і задньої висувної шухляди, тест гіперфлексії. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини у суглобах плечового поясу та верхніх кінцівок.	2
	3. Анатомо-фізіологічні особливості суглобів тазового поясу і нижніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану кульшового, колінного та гомілково-стопного суглобів: тест Галеацці-Еліс (оцінка довжини нижніх кінцівок), тест кінчиків пальців (для визначення контрактур м'язів), тест розгинання стегна, тест крепітації, тест передньої висувної шухляди, тест задньої висувної шухляди, тести для визначення стабільності гомілково-стопного суглоба. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини в суглобах тазового поясу і нижніх кінцівок.	2
	4. Основні функціональні характеристики	2

	<p>стану м'язів (тонус, сила). Тести для загальної оцінки функції м'язів: тест Маттіаса, ходьба на пальцях і п'ятах, присідання, віджимання від полу (стінки), степ-Тест.</p> <p>Охарактеризувати поняття функціонального м'язового тестування (ММТ). Необхідні умови для отримання точних результатів м'язового тестування. Оцінка сили м'язів. Етапи проведення мануального м'язового тестування. Методи застосування мануального опору.</p>	
Тема 2. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.	<p>5. Методики та топографічна послідовність оцінки функціональних порушень: рухової функції, чутливості, координаційної функції, тощо. Поняття реабілітаційний діагноз.</p> <p>Охарактеризувати патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Оцінка тонусу м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія.</p>	2
	<p>6. Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія. Оцінка сили м'язових скорочень (шкала Оксфорда): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгацціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	2
	<p>7. Оцінка ступеня рухових порушень (шкала Ліндмарка, індекс Мотрисайті, тест контролю руху тулуба TRUNK Control Nest, Motor club assessment): методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	2

	Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Шкали моніторингу у ході вертикалізації (Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index, Шкала оцінки болю (VAS), Поведінкова шкала болю - Behavioral Pain Scale (BPS), Моторний контроль вертикалізації): методика проведення, аналіз отриманих результатів.	
	8-9. Характеристика формувань порушень постурального балансу у пацієнтів неврологічного статусу. Оцінка постурального балансу (оцінка балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Клінічна шкала оцінки «синдрому відштовхування». Класифікація функціональної здатності до переміщення. Тест «Встань та йди» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, тест оцінки динамічної ходьби, тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз отриманих результатів.	4
Всього годин:		18

Завдання для самостійної роботи студентів

Номер і назва теми дисципліни	Завдання	Кількість Годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Методи обстеження при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.	Механізми впливу на органи, системи, сегмент та на організм в цілому при запальних захворюваннях, при дистрофічних процесах та при травматичних ураженнях опорно-рухового апарату. Види патологічних деформацій тулуба, верхніх і нижніх кінцівок. Кульгавість. Патологічна ходьба.	8
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах верхнього плечового поясу	10

	та верхніх кінцівок. Поняття патологічна рухомість суглоба, причини.	
	Причини обмеження та збільшення об'єму рухів в суглобах тазового поясу та нижніх. Поняття патологічна рухомість суглоба, причини. Види вкорочень кінцівок та їх характеристика.	6
	Анатомічна та функціональна характеристика м'язів верхнього плечового поясу і верхньої кінцівки та м'язів тазового поясу і нижніх кінцівок : норма, вкорочення м'язів та м'язова слабкість.	6
Тема 3. Методи обстеження при травмах та захворюваннях нервової системи.	Патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Види синкінезій та гіперкінезів, характеристика, їх вплив на відновлення рухової функції.	6
	Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Моторний контроль вертикалізації.	12
	Класифікація функціональної здатності до переміщення. Нормальна ходьба, цикл ходи, види фаз, діапазон руху, реакція суглобів та м'язова активність. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи.	12
Всього годин:		60

Очікувані результати навчання з дисципліни: застосування методів й інструментів визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму; трактування отриманої інформації, демонструючи доказове прийняття рішень завдяки:

знанням: основних рухових та функціональних порушень систем при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату та нервової системи; найважливіших етіологічних і патогенетичних факторів формування патологічних процесів в організмі людини при патології внутрішніх органів; схеми дослідження пацієнтів за системою МКФ та їх взаємозв'язків; методичних основ фізичного обстеження пацієнта; семіологічної оцінки результатів фізичного обстеження пацієнтів; найважливіших синдромів у клініці внутрішніх захворювань та їх семіологічне тлумачення; медичних греко-латинських термінів у визначенні основних проявів захворювань і використанні в професійній лексиці;

умінням: спілкуватися з пацієнтами та співробітниками мультидисциплінарної команди; трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування,

обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП); безпечно та ефективно використовувати методи, обладнання й інструменти для визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі; визначати ступень контролю за рухом; проводити аналіз нормальної та патологічної ходи (фази ходи), застосовувати тести та модифіковані шкали для оцінки функціонального стану м'язів, моторної функції, рухової активності; проводити аналіз результатів (норма/патологія); обстежувати хворих з патологією внутрішніх органів та тлумачити одержані результати; розпізнавати основні симптоми і синдроми патології внутрішніх органів та знати їх походження; надавати невідкладну долікарську допомогу.

Порядок оцінювання результатів навчання з дисципліни

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та екзамену.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на практичних заняттях та під час консультацій науково-педагогічних працівників з тем, на які не передбачено аудиторних годин. Робочою програмою навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі форми поточного контролю та розподіл балів, які може отримати студент за тему:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання	Кількість балів за тему
1. Основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології – огляд, пальпація, аускультация. Основні правила проведення об'єктивної оцінки та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому. Опитувальник для визначення індексу Лі. Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для коксартрозу). Сумарний індекс Лекена (індекс тяжкості для гонартрозу). Стенфордська анкета оцінки здоров'я хворого на ревматоїдний артрит.	Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.	12
2. Анатомо-фізіологічні особливості суглобів плечового поясу та верхніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану плечового та ліктьового	Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння	12

<p>суглобів: швидкий тест комбінованого руху, тест болючої дуги, тест передньої і задньої висувної шухляди, тест гіперфлексії. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини у суглобах плечового поясу та верхніх кінцівок.</p>	<p>практичних навичок.</p>	
<p>3. Анатомо-фізіологічні особливості суглобів тазового поясу і нижніх кінцівок. Охарактеризувати функціональні тести стану кульшового, колінного та гомілково-стопного суглобів: тест Галеацці-Еліс (оцінка довжини нижніх кінцівок), тест кінчиків пальців (для визначення контрактур м'язів), тест розгинання стегна, тест крепітації, тест передньої висувної шухляди, тест задньої висувної шухляди, тести для визначення стабільності гомілково-стопного суглоба. Методика вимірювання амплітуди рухів (гоніометрія) та її нормальні величини в суглобах тазового поясу і нижніх кінцівок.</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>12</p>
<p>4. Основні функціональні характеристики стану м'язів (тонус, сила). Тести для загальної оцінки функції м'язів: тест Маттіаса, ходьба на пальцях і п'ятах, присідання, віджимання від полу (стілки), степ-Тест. Охарактеризувати поняття функціонального м'язового тестування (ММТ). Необхідні умови для отримання точних результатів м'язового тестування. Оцінка сили м'язів. Етапи проведення мануального м'язового тестування. Методи застосування мануального опору.</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>14</p>
<p>5. Методики та топографічна послідовність оцінки функціональних порушень: рухової функції, чутливості, координаційної функції, тощо. Поняття реабілітаційний діагноз. Охарактеризувати патологічні зміни функціонального стану м'язів при травмах та захворюваннях НС: спастичність, ригідність, паратонія, гіпотонія. Оцінка</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>12</p>

<p>тону м'язів (модифікована шкала спастичності Ашфорта (Modified Ashworth Scale of Muscle Spasticity)): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія.</p>		
<p>6. Оцінка сили м'язів (шкала Ловетта): методика проведення, аналіз отриманих результатів норма/патологія. Оцінка сили м'язових скорочень (шкала Оксфорда): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Проби для виявлення скритих парезів: верхня та нижня проби по Менгаціні, верхня та нижня проби по Баре, автоматична пронація по Бабинському, ульнарний дефект по Вендеровичу, поза Будди (Панченко), динамічна проба: методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>12</p>
<p>7. Оцінка ступеня рухових порушень (шкала Ліндмарка, індекс Мотрисайті, тест контролю руху тулуба TRUNK Control Nest, Motor club assessment): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Вертикалізація та загальний алгоритм вертикалізації. Шкали моніторингу у ході вертикалізації (Індекс мобільності Рівермід Rivermead mobility index, Шкала оцінки болю (VAS), Поведінкова шкала болю - Behavioral Pain Scale (BPS), Моторний контроль вертикалізації): методика проведення, аналіз отриманих результатів.</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>12</p>
<p>8-9. Характеристика формувань порушень постурального балансу у пацієнтів неврологічного статусу. Оцінка постурального балансу (оцінка балансу в положенні сидячи (Sitting Balance Score), шкала утримання вертикальної пози (Standing Balance), шкала рівноваги Берга (BERG BALANCE SCALE – BBS): методика проведення, аналіз отриманих результатів. Патологічна хода та її типи. Функціональні критерії ходи. Клінічна шкала оцінки «синдрому відштовхування». Класифікація</p>	<p>Експрес-контроль. Есе. Презентації. Освоєння практичних навичок.</p>	<p>14</p>

функціональної здатності до переміщення. Тест «Встань та йди» з обліком часу, 10-метровий тест ходьби, тест оцінки динамічної ходьби, тест 4 квадрати: методика проведення, аналіз отриманих результатів.		
	Усього:	100

Лектор під час завершення лекції з теми дисципліни знайомить здобувачів вищої освіти з відповідними завданнями для самостійної роботи та темами практичних занять.

Перед початком практичного (семінарського, лабораторного) заняття науково-педагогічний працівник ознайомлює здобувачів вищої освіти із формами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 34 балів, до заліку/екзамену не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення цієї дисципліни.

Заліки/екзамени проводяться у порядку, визначеному у Положенні про організацію освітнього процесу в університеті.

Критерії оцінювання:

1. За участь у лекційному занятті студент отримує 1 бал.

2. Усна відповідь на питання практичного заняття оцінюється у 5 балів: 5 балів – студент повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 бали – студент засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зв'язків, не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 бали – студент засвоїв матеріал на репродуктивному рівні (переказування), приймає активну участь у роботі, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 бали – студент, який невпевнено переказує матеріал, під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 бал – студент, який не приймає участь в обговоренні питань на занятті. 0 балів – студент відсутній на занятті.

3. Виконання самостійної роботи, що підготував студент оцінюється у 5 балів: 5 балів отримує студент, який повністю розкрив тему самостійної роботи, використовував основну і додаткову літературу. Проявив самостійність і творчий підхід. Матеріал подано логічно і своєчасно. 4 бали отримує студент, який розкрив тему самостійної роботи за всіма пунктами плану, використав більшість рекомендованої літератури. Матеріал подано логічно, можливо не своєчасно. 3 бали одержує студент, який тему самостійної роботи розкрив не повністю (висвітлено не всі пункти плану, матеріал подано стисло). Використано недостатню кількість літературних джерел. Матеріал побудовано не логічно. 2

бали одержує студент, який розкрив незначну частину матеріалу (декілька пунктів плану), використав недостатню кількість літературних джерел. Відсутня логіка подачі матеріалу, а також порушена цілісність системи знань. Матеріал подано не своєчасно. 1 бал – студент роботу написав формально, стисло, не своєчасно. 0 балів – студент повідомлення не підготував.

4. Реферати чи ессе студентів оцінюються у 5 балів. 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми. 4 бали – тема розкрита, матеріал подано відповідно пунктам плану, використано запропоновані джерела інформації. Інколи спостерігається порушення логіки. Реферат чи ессе оформлені згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час захисту студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – лише простежується спроба підійти до написання реферату чи ессе самостійно і творчо. Однак план реферату чи ессе не досконалий. Загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Під час захисту студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – реферат чи ессе написані нашвидку, фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема розкрита частково. Під час захисту студент оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не логічно. 1 бал – реферат чи ессе написані фрагментарно. План відсутній або не відповідає змісту і формі. Тема не розкрита. Під час захисту студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – реферат чи ессе не написані і не захищені.

5. Комп'ютерна презентація студентів оцінюються у 5 балів: 5 балів – робота має самостійний і творчий характер. Тема повністю розкрита. Матеріал викладений логічно, послідовно, обґрунтовано. Обсяг відповідає нормі (15 – 20 слайдів). Під час презентації студент орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до визначеної проблеми, володіє майстерністю усної доповіді. 4 бали – простежується творчий підхід при підготовці презентації. Тема повністю розкрита, матеріал подано послідовно. Інколи спостерігається порушення логіки. Презентація оформлена згідно вимог. Обсяг відповідає встановленій нормі. Під час презентації студент вільно володіє і орієнтується у матеріалі, висловлює власне ставлення до питання. 3 бали – загальний зміст недостатньо структурований. Простежується невміння групувати матеріал, знаходити зв'язки, встановлювати співвідношення між частинами. Обсяг відповідає нормі. Студент не повністю розкрив тему, вивчено недостатню кількість джерел інформації. Під час презентації студент володіє інформацією на початковому рівні. 2 бали – презентація підготовлена нашвидку, фрагментарно. Відзначений не самостійний підхід до виконання. Тема розкрита частково. Під час презентації студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Структура доповіді не витримана, матеріал побудовано не

логічно. 1 бал – презентація підготовлена фрагментарно. Тема не розкрита. Під час презентації студент не може відтворити матеріал. Доповідь стисла, не логічно побудована. 0 балів – презентація не підготовлена.

Залікові вимоги:

Теоретичні питання

1. Роль та місце Міжнародної класифікації функціонування (МКФ) в системі реабілітації.

2. Охарактеризуйте структуру та компоненти Міжнародної класифікації функціонування (МКФ).

3. Основні моделі Міжнародної класифікації функціонування (МКФ). Дайте характеристику кожній з них.

4. Розкрити зміст поняття міждисциплінарний підхід (команда) в реабілітації. Постановка реабілітаційних цілей спеціалістів команди. Зміст цілей у SMART форматі (коротко та довготермінові цілі).

5. Основні етапи оцінки функціональних можливостей опорно-рухового апарату при травмах та захворюваннях різної етіології – огляд, пальпація, аускультация.

6. Основні правила проведення об'єктивної оцінки пацієнтів з патологією опорно-рухового апарату та їх аналіз. Характеристика кількісної оцінки суглобового синдрому.

7. Які можливі зміни конфігурації суглобів при патології опорно-рухового апарату. Дайте характеристику кожній з них.

8. Класифікація коксартрозу. Які функціональні тести оцінки стану кульшового суглобу і виразності коксартрозу Ви знаєте?

9. Класифікація гонартрозу. Які функціональні тести оцінки стану колінного суглобу і виразності гонартрозу Ви знаєте?

10. Кількісна оцінка суглобового синдрому. Які функціональні тести для оцінки стану суглобів і виразності суглобового синдрому Ви знаєте?

11. Розкрийте поняття анатомічна та фізіологічна постава (стійка). Охарактеризуйте можливі зміни постави. Які методики оцінки постави Ви знаєте?

12. Охарактеризуйте види порушень постави: сутулість, кругла спина, кругловвігнута спина, плоска спина, тощо.

13. Класифікація сколіозу. Які методи, тести для виявлення сколіозу Ви знаєте?

14. Дайте характеристику основних видів деформацій хребта. Які функціональні тести оцінки рухомості хребта Ви знаєте?

15. За якими критеріями визначають функціональні можливості кінцівок. Назвіть та охарактеризуйте причини порушення рухової функції при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату.

16. Назвіть та охарактеризуйте види вкорочення кінцівок.

17. Які види обмеження рухів у суглобах ви знаєте. Дайте характеристику кожному з них.

18. Патологічні види ходи. Дайте характеристику кожній з них.

19. Класифікація контрактур за напрямом фізіологічних рухів. Наведіть приклад вроджених контрактур.

20. Класифікація контрактур за локалізацією первинних змін. Наведіть приклад набутих контрактур.

21. Назвіть можливі причини збільшення об'єму рухів у суглобах. Які функціональні тести для оцінки нестабільності суглобів Ви знаєте?

22. Якими параметрами визначається стан м'язів. Охарактеризуйте методики визначення сили м'язів.

23. Якими параметрами визначається стан м'язів. Охарактеризуйте методики визначення тону м'язів.

24. Що таке електроміографія? Які види Ви знаєте?

25. Які методики та шкали для визначення стану м'язової системи Ви знаєте? Опишіть їх.

26. Які тести для визначення функціональної здатності м'язів Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

27. Назвіть та охарактеризуйте складові рефлекторної дуги та їхні функції.

28. Види рефлексів та їх зміни при патологічних станах. Дайте характеристику кожній з них.

29. Види рефлексів. Дайте характеристику поверхневим рефлексам. Які методики для оцінки поверхневих рефлексів Ви знаєте?

30. Види патологічних рефлексів. Дайте характеристику глибоким рефлексам. Які методики для оцінки глибоких рефлексів Ви знаєте?

31. Дайте характеристику функціональним порушенням при травмах та захворюваннях нервової системи при ураженні верхнього мотонейрону.

32. Дайте характеристику функціональним порушенням при травмах та захворюваннях нервової системи при ураженні нижнього мотонейрону.

33. Дайте характеристику порушенням рухової функції при травмах та захворюваннях нервової системи. Які тести, шкали оцінки порушень рухової функції Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

34. Види чутливості. Дайте характеристику поверхневій чутливості. Які методики оцінки поверхневої чутливості Ви знаєте? Назвіть основні порушення поверхневої чутливості.

35. Дайте характеристику глибокій чутливості. Які методики оцінки глибокої чутливості Ви знаєте? Назвіть основні порушення глибокої чутливості.

36. Дайте характеристику порушенням когнітивних функцій при патології нервової системи. Які методики (тести), шкали оцінки когнітивних функцій Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

37. Апраксія. Види апраксії. Які методики (тести), шкали визначення та оцінки апраксії Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

38. Атаксія. Види атаксії. Які тести, шкали визначення та оцінки атаксії Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

39. Неглект, види неглекту. Які методики, тести визначення та оцінки неглекту Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

40. Назвіть та охарактеризуйте основні відмінності неглекту від діплогії (геміанопсії).

41. Гіперкінези, види гіперкінезів. Які тести, шкали оцінки функції руки Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

42. Мобілізація. Протипоказання ранньої мобілізації. Фази мобілізації. Дайте характеристику кожній з них.

43. Характеристика нормальної ходи, цикл ходи, фази ходи.

44. Які тести оцінки ходи Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

45. Характеристика методу функціонального м'язового тестування.

46. Характеристика методу моторного контролю вертикалізації.

47. Постуральний контроль, рівні порушення рівноваги. Які тести оцінки рівноваги Ви знаєте? Охарактеризуйте їх.

48. Яка мета тестування пацієнта перед початком реабілітаційного процесу.

Практичні питання

1. Огляд кісткової системи (деформація, асиметрія, остеомаліяція), пальпація і перкусія кісток.
2. Методика вимірювання амплітуди рухів та її середні величини у плечовому суглобі.
3. Методика вимірювання амплітуди рухів та її середні величини у ліктьовому суглобі.
4. Методика вимірювання амплітуди рухів та її середні величини у кульшовому суглобі.
5. Методика вимірювання амплітуди рухів та її середні величини у колінному суглобі.
6. Методика проведення ММТ та оцінка сили м'язів верхньої кінцівки.
7. Методика проведення ММТ та оцінка сили м'язів нижньої кінцівки.
8. Методики функціональних тестів стану плечового суглобу (тест Кодмана, тест Спіда, тест Ярgezона, тест передньої і задньої висувної шухляди).
9. Методики функціональних тестів стану кульшового суглобу (тест Галеацці Еліс, тест кінчиків пальців, тест для визначення коксартрозу, тест кувадла).
10. Методика дослідження та оцінка глибоких рефлексів (з сухожилка трьохголового м'яза плеча, п'ясткові-променевого, колінного, ахілового).
11. Методика дослідження поверхневої чутливості, норма/патологія.
12. Методики виявлення неглекту.
13. Дослідження м'язової системи. Огляд (атрофія, гіпертрофія, гіпотрофія).
14. Методика проведення і оцінка тону м'язів за модифікованою шкалою Ашфорта.
15. Методика проведення і оцінка проб для визначення сили м'язів та скритих парезів.
16. Методика проведення і оцінка результатів м'язового тесту Ловетта.
17. Оцінка ступеня рухових порушень за індексом мобільності Рівермід.
18. Методика проведення тесту для руки Френчай та критерії оцінки функціональних можливостей паралітичної кінцівки.

- 19.Методика проведення та критерії оцінки рівноваги за шкалою Берга.
- 20.Методика проведення тесту «Встань та йди» з обліком часу та критерії оцінювання.
- 21.Методика проведення 6-метрового тесту ходьби та критерії оцінки.
- 22.Методика проведення 10-метрового тесту ходьби та критерії оцінки.
- 23.Методика проведення тесту «4 квадрати» та критерії оцінки.

Рекомендовані джерела інформації:

Основна література:

1. Бойчук Т., Голубева М., Левандовский О., Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації, - Львів: ЗУКЦ, 2010. – 239с.
2. Белова А.Н. Реабилитационное обследование больных с нарушением двигательных функций / А.Н. Белова: Руководство по реабилитации больных с двигательными нарушениями. М.: АОЗТ «Антидор», 2014. - Т.1. - С. 25-104.
3. Беляев В.И. Травма спинного мозга. М.: Владмо, 2011. – 428с.
4. Богдановська Н.В. Фізична реабілітація хворих різних нозологічних форм. Навчальний посібник / Богдановська Н.В.: Запоріжжя, 2011. – 314с.
5. Василюк В.М. Семіотика і діагностика внутрішніх хвороб (фізичні методи обстеження) : навч. посіб. для ВМЗО III-IV рівнів / В.М. Василюк, В.В. Василюк, Н.В. Кравчук ; за заг. ред. В.М. Василюка.– [2-ге вид., перероб. і доп.]. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 459с
6. Визуальное руководство по функциональному мышечному тестированию / Карин Вибен, Бернд Фалькенберг; пер. с англ. – М.: МЕДпресс-информ, 2017. – 296с.
7. Ковальова О. М. Пропедевтика внутрішньої медицини: [підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів IV рівня акредитації] / О.М. Ковальова, Н.А. Сафаргаліна – Корнілова. – К.: Медицина, 2010. – 720с.
8. Ковальчук В.В. Реабилитация пациентов перенесших инсульт. – М. 2016. – 328с.
9. Немкова С.А., Заваденко Н.Н., Аргунова Г.В. Особенности регуляции вертикальной устойчивости у детей и подростков с последствиями черепно-мозговой травмы. // Вопросы практической педиатрии. 2014, № 1. С.70-75.
- 10.Новиков В.И. Системный подход к восстановлению функций опорно-двигательного аппарата человека с использованием ортезов // Ортезирование. Путь к совершенству: Материалы Российской научно-практической конференции. - М.: Изд-во РУДН, 2012,- С.18 19.
- 11.Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб: [підручник для студ. вищ. мед. закладів освіти III–IV рівнів акредитації; + 2CD] / за ред. О.Г. Яворського; Ю.І. Децик, О.Г. Яворський, Є.М. Нейко та ін. – [2-е вид.]. – К.: Здоров'я, 2004. – 499с.
- 12.Шуліпенко І. М. Пропедевтика внутрішньої медицини. Загальна семіотика та діагностика / Навч. посібник для студентів ВМНЗ IV рівня. – К.: Медицина, 2008 – 303с.

Додаткова література:

1. Децик Ю.І. Пропедевтика внутрішніх хвороб. – К.: Здоров'я, 2000, - 504 с.
2. Медицинская реабилитация / под ред. В.М. Боголюбова. Книга I. — 3-е изд., испр. и доп. — М.: БИНОМ, 2010. — 416 с.
3. Международная классификация функционирования, ограниченной жизнедеятельности и здоровья. Краткая версия. — СПб.: Изд-во С.-Петербургского ин-та усовершенствования врачей-экспертов, 2003. — 227 с.
4. Новик, А.А. Руководство по исследованию качества жизни / А.А. Новик, Т.И. Ионова; под ред. акад. РАМН Ю.Л. Шевченко. — 2-е изд. — М.: ЗАО «ОЛМА Медиа Групп», 2007. — 320 с.
5. Пальпація / Навчальний посібник за ред. Ігнатенка Г.А. – Донецьк: Донеччина, 2007. – 150 с.
6. Сидякина, И.В. Современные методы реабилитации постинсультных больных / И.В. Сидякина, М.В. Воронова, П.С. Снопков [и др.] // Журн. неврологии и психиатрии им. С.С. Корсакова. Инсульт. — 2014. — № 12. — Вып. 2. — С. 76–80.
7. Скворцова, В.И. Школа здоровья. Жизнь после инсульта. Материалы для пациентов / В.И. Скворцова, Л.В. Стаховская, А.В. Алёхин [и др.]; под ред. В.И. Скворцовой. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2008. — 88 с.
8. Скоромец, А.А. Опыт работы мультидисциплинарных бригад в лечении больных с острыми и хроническими нарушениями мозгового кровообращения / А.А. Скоромец, П. Монро, О.В. Камаева [и др.] // Лечебная физкультура и спортивная медицина. — 2009. — № 8. — С. 44–45.
9. Суворов, А.Ю. Постуральные функциональные пробы в процессе физической реабилитации больных с церебральным инсультом / А.Ю. Суворов, Г.Е. Иванова, Д.В. Скворцов [и др.] // Лечебная физкультура и спортивная медицина. — 2009. — № 9. — С. 45.
10. Чернышева И.Н. Клинические и биомеханические особенности формирования вертикальной позы и передвижения при церебральном параличе / И.Н. Чернышева, С.Д. Шевченко // Ортопедия, травматология и протезирование. – 2012. – № 2 (587). – С. 131-137.
11. Шкалы, тесты и опросники в медицинской реабилитации / Под ред. А.Н. Беловой, О.Н. Щепетовой. – М.: Антидор, 2012. – 440 с.
12. Якименко О. О., Кравчук О. Є., Клочко В. В., Себов Д. М., Антипова Н.Н., Тбілелі В.В. Методи об'єктивного обстеження хворого в клініці внутрішніх хвороб Одеса: ОДМУ, 2013. – 183 с.

Електронні ресурси

1. <http://www.who.ch>
2. <http://www.nlm.nih.gov>
3. <http://healthgate.com>,
4. <http://www.kfinder.com>
5. <http://php.silverplatter.com>
6. <http://www.scsml.rssi.ru>

7. <http://www.accesspub.com>
8. <http://BioMedNet.com>
9. <http://www.healthweb.org>
10. <http://www.pslgroup.com>
11. <http://www.healthgate.com>
12. <http://www.mdconsult.com>
13. <http://www.rusmedserv.com>
14. <http://www.mosmed.ru>,
15. <http://www.medlux.msk.su>,
16. <http://www.mednet.ru>
17. www.medi.ru
18. www.nycomed.ru
19. www.rmj.net
20. www.mediasphera.aha.ru
21. <http://www.magichands.ru/content/category/5/19/42/>
22. <http://www.riada.kiev.ua/>